

Проект на Решение за приемане на План за 2018 - 2020 година за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 - 2020)

Информация

Откриване / Приключване: 20.02.2018 г. - 22.03.2018 г. Неактивна

Номер на консултация: #3260-K

Област на политика: Образование

Тип консултация: ---

Вносител: Министерство на образованието и науката

Тип вносител: Национално

В проекта на План за 2018 - 2020 година за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 - 2020) са заложили политики и мерки за превенция и интервенция на отпадането от училище и за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище, свързани с реално осъществима координация на усилията на институциите за преодоляване на установените проблеми съобразно спецификата на средата в училището, населеното място, общината.

Значими акценти в проекта на План са свързани с въвеждането на задължително предучилищно образование за децата от 4-годишна възраст, с прилагането на социални мерки за осигуряване на достъп до образование на деца и ученици от семейства в неравностойно социално положение, с подобряването на работата с родителите за превръщането им в реални участници в образователния процес и др. Предвидени са и мерки за подобряване достъпа до образование и подобряване качеството на образованието на деца и ученици от уязвими етнически общности.

В проекта на План са включени и интегрирани мерки по модела на дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с Решение № 373 на Министерския съвет от 05.07.2017 г. Целта е добрият опит от дейностите, осъществени в изпълнение на Механизма, да се превърне в трайна, устойчива политика за превенция на отпадането от училище.

Към изграждане на устойчив модел на обвързани усилия на различните институции са насочени и мерките за реинтеграция на отпадналите и преждевременно напусналите училище и за включване в системата на

образованието на тези, които никога не са посещавали училище.

Изпълнението на политиките и мерките, предвидени в проекта на План, се очаква да доведе до намаляване дела на преждевременно напусналите училище.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на образованието и науката

Адрес: София, София, бул. Княз Дондуков №2А

Електронна поща: priemna@mon.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Документи

Пакет основни документи:

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 30.04.2018](#)

[Доклад относно проект на Решение за приемане на План за 2018 - 2020 година за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система \(2013 - 2020\) - вер. 1.0 | 20.02.2018](#)

[Проект на План за 2018 - 2020 година за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система \(2013 - 2020\) - вер. 1.0 | 20.02.2018](#)

[Проект на Решение за приемане на План за 2018 - 2020 година за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система \(2013 - 2020\) - вер. 1.0 | 20.02.2018](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Пламена Николова (22.03.2018 15:01)

Позиция на Национална мрежа за децата относно задължителното предучилищно образование, част 4

Наред с това възниква и въпросът как ще се осигурят физически, човешки и финансови ресурси за обезпечаването на подобна мярка, след като дори и в момента детските градини в големите градове нямат нито сграден капацитет, нито достатъчно педагогически персонал, за да предложат максимално благоприятни условия при задължителност на обхвата само за 5 и 6-годините. Немислимо е училищата да поемат деца на възраст 4 години, както частично е решен проблемът в подготвителните групи в училищата за по-големите деца. Национален ангажимент за обхващане на деца във всички подлежащи на образование възрасти трябва да съществува, но неговите мерки следва да са достатъчно гъвкави, за да се съобразят със спецификите на всяка група и да постигнат максимален ефект и резултат. Това може да се случи само ако всяка община, образователна институция и родители бъдат подкрепени за провеждане на постоянни, координирани и интегрирани процеси за подобряване на живота и благосъстоянието на децата в България. В множество общини, като Смядово например, местната власт е осигурила покриване на таксите за детска градина за всички семейства, а в община Тунджа съществуват добри практики на изнесени групи в детските градини. Ако държавата успее да осигури достатъчно подобни стимули за повишаване на обхвата в предучилищните групи и ранната детска грижа, гъвкави и разнообразни възможности и удобства за родители, но запази възможността за свободен избор, то това със сигурност ще доведе до повече позитивни последствия, отколкото изолираното въвеждане на задължителност и за 4-годишните деца.

С оглед на гореизложеното, смятаме че институциите, и преди всичко МОН, трябва да се фокусират върху създаването на възможности за предоставяне на различни услуги за ранно образование и грижа за децата. Това би довело и до решаване на редица проблеми, които в момента пречат на качеството на услугата, като големия брой деца в групите, липсата на достатъчно физическо пространство за децата, невъзможност да се посрещнат индивидуалните нужди на детето. Особено внимание следва да се обърне на изискването за изграждане на адекватна на психо-физиологичното развитие на децата образователна среда, независимо от мястото, където ще се провежда предучилищната подготовка. Това включва:

подходяща материална база, адекватни образователни технологии, методология на обучението и квалификация на персонала. В световния опит съществуват различни модели за целева подкрепа на семейства в риск, под формата на ваучери или чекове, които да улеснят и подкрепят обезпечаването на ранното и предучилищно образование и да осигурят условия за устойчивост на включващите процеси, като така гарантират, че децата ще получат най-добрата основа за продължаване и оставане в задължителното основно и средно образование.

Ние разбираме желанието на държавата да приобщи децата от най-ранна детска възраст. В същото време реформите в ранната детска грижа и образование трябва да следват логиката на задълбочено проучване, пилотиране на проекти на ниво общини с различни специфики, анализ на резултатите и предприемане на мерки според конкретните нужди на децата и семействата в дадена община. Добри примери вече съществуват и те показват достатъчно ясно, че невинаги прилагането на централизиран и унифициран подход е най-доброто решение. Даването на възможност за утвърждаване на разнообразни форми на ранна грижа води само до подбръване на общата удовлетвореност на родителите и е път за въвеждане на иновативни подходи и практики. Така държавните и общински детски градини и ясли стават по-достъпни за децата от рискови групи и се компенсират частично недостигът на места в тях. Съществуването на универсални услуги и свобода на избора, съчетано с насочена подкрепа към семействата, които не могат изцяло да посрещнат нуждите на децата си, ще създадат достатъчно балансирана система и възможност за развитие с оглед на най-добрия интерес на детето.

Национална мрежа за децата

19 март 2018г.

Автор: Пламена Николова (22.03.2018 15:00)

Позиция на Национална мрежа за децата относно задължителното предучилищно образование, част 3

В България ситуацията в големите градове остави хиляди деца извън обхвата на сега съществуващите детски ясли и градини. В малките населени места понякога въобще няма подобни услуги. И в двата случая, обаче, най-сериозен е проблемът с обхващането на децата от маргинализираните групи. Въвеждането на задължителното предучилищно образование на 5-годишните показва, че **има деца, които не са обхванати поради таксите за детските градини**. Затова редица организации, сред които и Националната мрежа за децата, са поставяли въпроса за поемане на тези такси и счита, че **само изричното записване на задължителността за посещение на предучилищна подготовка от 4-**

годишна възраст няма да доведе до по-широкото обхващане на децата от уязвимите групи. Практиката на нашите членове показва, че бедните семейства все по-трудно посрещат комплексно нуждите на децата си. Затова и въвеждането на задължително изискване за посещение на детска градина, допълнено с наказателни санкции към родителите няма да помогне за решаването на проблема.

Данните на Националния статистически институт потвърждават това опасение – след кратък пик на повишаване в нетния коефициент на записване в детските градини при въвеждането на задължителната предучилищна подготовка за 5-годишните през 2012/2013г., който достига до 83.6% за учебната 2013/2014г., в следващите години до момента се наблюдава постоянно понижение до рекордно ниски нива от 79.4% за 2016/2017г., което е по-малко с 2 пункта от нивата непосредствено преди 2012г. (81.5% за 2011/2012г.) Тези данни, макар и да обхващат не само децата в предучилищна възраст и да са резултат от комплексни фактори, идват да покажат, че задължителността на предучилищното образование сама по себе си не води нито до по-високи нива на обхват, освен ако не е съпътствана с цялостни, добре обмислени и проведени стратегии за работа със семействата в риск и целева подкрепа за тях.

Следователно, продължаващите политики за по-ранен обхват не почиват на вече съществуващи добри практики в някои общини или анализ на вече направеното, а се опитват механично да решат един проблем на началното образование, но без да реформират самото него, прехвърляйки проблема към детските градини. Тяхната философия обаче не е да бъдат образователни институции и е редно това да не бъде забравяно при предприемането на каквито и да е реформи в предучилищното образование и ранната детска грижа.

Следва да се отбележи, че проблемът с интеграцията и обхвата на деца в предучилищно образование е неравномерно разпределен по общини в страната и има своите корени в културните, икономически и социални особености на районите. Най-голям ефект от ранното приобщаване се наблюдава за деца, чийто майчин език е различен от българския и такива, които живеят в особено неблагоприятни семейни и битови условия – за тях е от ключово значение да бъдат подкрепяни по всякакъв начин от държавата, за да не попаднат в спиралата на продължителната сегрегация и социално изключване още от най-ранна възраст. Обратно – за родителите в градските райони често ранното обхващане в образователна програма е равносилно на ограничаване на правата и ранно „институционализиране“ на децата чрез въвеждането им в образователната система във възраст, в която те не са достатъчно зрели и подготвени за това.

Автор: Пламена Николова (22.03.2018 14:59)

Позиция на Национална мрежа за децата относно задължителното предучилищно образование, част 2

В същото време други организации подкрепят политиката за разширяване на обхвата на 4-годишните деца в задължителни форми за предучилищно образование. Техните аргументи са свързани с:

- § намаляване на риска от преждевременно напускане на училище, тъй като се разширяват възможностите за подобряване на владението на български език за деца, за които той не е майчин и за развитие на по-широк набор от лични и социални умения, които се изграждат през взаимодействието с връстници и през изпълнението на дейности в структурирана среда;
- § поемането на задължение от страна на държавата да осигури, от една страна, места в детските градини, където те не достигат, но без да препълва групите над капацитета им, а от друга – допълнително финансиране за безплатни помагала и транспорт на децата, изграждането на подходяща материална база, за свобода на избора на разнообразни помагала и материали за ранно детско развитие, които вече съществуват за свободно и безплатно ползване;
- § разбирането, че мярката би следвало да е предпоставка за изграждането на многообразие от форми за образование и грижа в периода на ранното детство.

Обективни доказателства за ефективността от повишаване на обхвата и снижаване на възрастта за задължително образование може да има само след дългосрочни изследвания на тази мярка. Такива все още няма за петте години, в които обхватът на 5-годишните е задължителен. Ако на практика тази полза се докаже, тя ще изисква и последващи мерки за отпадане на таксите от детски градини, за повече пространство и места в тях, за повече детски градини в селските райони.

Автор: Пламена Николова (22.03.2018 14:57)

Позиция на Национална мрежа за децата относно задължителното предучилищно образование, част 1

Позиция на Национална мрежа за децата относно задължителното предучилищно образование, включено в Проект на Решение за приемане

на План за 2018 – 2020 година за изпълнение на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 - 2020)

Общи коментари

Национална мрежа за децата подкрепя разработване на различни мерки за обхващане на децата във форми за предучилищна образователна подготовка. Създаването на повече и гъвкави услуги за образование и грижа за децата в периода до постъпване в първи клас е важно и за децата, и за родителите. Такава политика **гарантира правото на всяко дете на достъп до форми за образование и грижа и е подкрепа за родителите за съвместяване на личния и професионалния живот.**

Национална мрежа за децата винаги е заставала и зад позицията, че **родителите трябва да имат право на избор къде и в каква форма да се включат децата им**. Според нас, регламентирането на различни услуги дава възможност да се посрещнат различните нужди на различните деца. Образованието и грижата са неразривно свързани от самото раждане на детето. Международната класификация на ЮНЕСКО класифицира ранното детско образование като „ниво 0“, т.е. базово ниво за образователните равнища. Възприемането на този цялостен подход за ранно развитие на познавателните, физическите, социалните и емоционалните аспекти изисква **програмите за ранно детско развитие да имат ясен образователен компонент.**

В същото време, именно защото ученето започва от самото раждане на детето, **предоставянето само на институционални услуги, извън семейния контекст, по принцип не е достатъчно за гарантиране правото на детето на образование в ранното детство.** Редуцирането на ученето на детето в периода на ранното детство само до подготовката му за включване в училището и в обществото пренебрегва ролята на самото дете като носител на специфични нужди и като активен участник в процесите.

Доставчиците на услуги за грижа и развитие в ранното детство в европейските страни обикновено са в широк спектър – публични институции, НПО, частни, общностни или домашно базирани форми. Те обикновено образуват **мрежа от широк спектър от услуги** – детски ясли, грижа за групи деца в домашни условия, дневни центрове, детски градини.

Конкретни коментари

В Националната мрежа за децата има организации, които се изказват „против“ задължителността на предучилищното образование за децата, навършили 4 години. Техните аргументи са свързани с:

- § посланията, че държавата е по-загрижена за децата от родителите;
- § опасенията, че се изземват част от отговорностите и правата на родителите;
- § важността да не се забравя, че детските градини са в помощ на родителите и споделят с родителите грижата, възпитанието и социализацията на децата в степента, в която родителите/семейството се нуждаят от това споделяне (ако държавата иска да подкрепи определени родители, би могла да развие система от специфични стимули за по-добри родителски грижи за деца в риск);
- § констатацията, че образователните технологии, материалната база, организацията на работа и базовата подготовка на учителите не са ориентирани към това да може да се посрещнат нуждите на детето, а не само на бъдещия ученик;
- § идеята, че всички форми на ранна грижа за деца трябва да са ориентирани към развиване на техните знания, умения и потенциал чрез форми на игра и преживяване, което би могло да се случи само при осигуряване на адекватна физическа среда с малък брой деца в групите, по-голямо съотношение на учителите спрямо децата, както и пространство за движение, отдих, игра, които да осигуряват индивидуален подход и да насърчават приобщаването на всяко дете;

Автор: Stoyan Baev (15.03.2018 17:53)

я

я

Начало на обществената консултация - 20.02.2018

Приключване на консултацията - 22.03.2018

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.

Окончателен акт на Министерския съвет
